

**ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ЗАСОБАМИ ГІМНАСТИКИ ХУДОЖНЬОЇ**

Шевченко О. В.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання,
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка
м. Кропивницький, Україна*

Мельнік А. О.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання,
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка
м. Кропивницький, Україна*

Постановка проблеми. Чільне місце в сучасній системі освіти посідає питання професійної підготовки майбутніх фахівців, здатних на високому науковому рівні впроваджувати набуті знання, уміння і навички в практичну діяльність. Аналізуючи стан підготовки здобувачів освіти у закладах вищої освіти, необхідно відзначити, що останнім часом суттєво збільшилась кількість інформації, яку повинен засвоїти студент. Перед освітніми закладами поставлено завдання забезпечити підготовку кваліфікованих кадрів, конкурентоспроможних на ринку праці, здатних до творчості, професійного розвитку, освоєння й впровадження наукових та інформаційних технологій; особистості випускника закладу вищої освіти, який має бути компетентним не лише в професійній галузі, але й мати активну життєву позицію, високий рівень громадянської свідомості.

Підготовка майбутніх учителів фізичної культури здійснюється за напрямом підготовки 01 Освіта/Педагогіка. Організація освітнього процесу спрямована на формування інтегральних, загальних та професійних компетентностей.

Мета роботи полягає у визначенні особливостей формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя фізичної культури засобами гімнастики художньої.

Результати дослідження. Здійснивши аналіз науково-методичної та спеціальної літератури, вивчивши досвід провідних фахівців щодо формування готовності студентів до майбутньої професійної діяльності нами було визначено, що «педагогічна майстерність майбутніх вчителів фізичної культури – це інтегративне особистісне утворення, складовими компонентами якого є гуманістична спрямованість, професійна компетентність, педагогічні здібності та професійно значущі якості, а також педагогічна техніка, які виражаються в творчій діяльності та дозволяють ефективно і якісно вирішувати навчально-виховні завдання» [6].

На думку О. П. Калінської, педагогічну майстерність та її структурні компоненти слід розглядати через призму вирішення сукупних педагогічних завдань, що відображають інформаційну, аналітичну, рефлексивну, прогностичну, корекційну природу педагогічної діяльності. Водночас, педагогічна майстерність – це спосіб для творчої самореалізації в різних видах діяльності педагога, що спрямовані на освоєння, передачу та створення педагогічних цінностей [1, с. 242].

Так, до складових компонентів педагогічно майстерності А. Б. Рацун відносить: методичну майстерність; мовну культуру; особисті якості; педагогічний оптимізм; педагогічну техніку; педагогічний такт; педагогічні здібності; знання [4].

На думку Н. В. Малиновської у структурі педагогічної майстерності наявні наступні компоненти: загальний високий рівень культури особистості, високий рівень сформованості професійної моралі, професійні знання, педагогічні здібності (комунікативні, перцептивні, емоційна стійкість, конструктивні, дидактичні, організаторські), розвинена педагогічна техніка, творче натхнення [3, с. 118].

Педагогічна майстерність на думку В. І. Ковальчука пов'язана з особистістю учителя та комплексом тих характеристик, які сприяють найбільш ефективному рівню самоорганізації професійної діяльності. Найбільш важливі якості педагога-професіонала, які виділяє науковець це – громадськість та патріотизм, гуманізм і інтелігентність, висока духовна культура і працьовитість, вміння спілкуватись з людьми [2, с. 14].

Система підготовки майбутніх учителів фізичної культури це багатогранний процес, який здійснюється за предметною спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура), освітньою програмою Середня освіта (Фізична культура) та методика спортивно-масової роботи.

На нашу думку саме освітній компонент «Теорія і методика викладання гімнастики художньої» дозволяє якісно сформувані основні компоненти педагогічної майстерності. Система фізичних вправ, виконуваних у супроводі музики має на меті розвиток розумово-естетичного сприйняття, почуття ритму, пластичної виразності рухів, фізичної підготовленості, вірної постави. Знання основ гімнастики

художньої дають можливість формувати гімнастичні уміння і навички виконання вправ без предметів та з предметами, оволодівати складно координаційними рухами. Зміст освітнього процесу передбачає теоретичний і практичний розділи навчального матеріалу.

Заняття спрямовуються на формування у студентів загального фізичного розвитку, зміцнення здоров'я та підвищення працездатності. Вони сприяють оволодінню певними уміннями і навичками, розвитку рухових якостей, естетичному вихованню, формуванню морально-вольових якостей.

Особливо завдяки гімнастиці художньої досягається:

1. Виховання умінь м'яко, пластично і поступово, а також швидко без зайвої втрати енергії змінювати амплітуду, напрямок, швидкість і силу руху, дозуючи їх.

2. Розвиток загальної витривалості шляхом збільшення щільності занять, а також застосування різноманітних вправ гімнастики художньої (бігу, стрибків, поворотів, помахів та інших динамічних рухів).

3. Більш значне, ніж в інших видах гімнастики, естетичне виховання [5, с. 6].

В заняттях гімнастикою художньою широко використовується музика і елементи танцю. В певних умовах вони використовуються з метою фізичного виховання, але в той же час сприяють естетичному вихованню, що дає можливість даний вид гімнастики назвати «художньою».

Основою техніки вправ гімнастики художньої є:

а) уміння змінювати і перерозподіляти під час виконання вправ м'язове зусилля певних частин і всього тулуба; цей перерозподіл може бути одночасним і послідовним;

б) уміння виконувати і поєднувати рухи в різноманітних ритмах і з різною швидкістю.

Однією з характерних рис гімнастики художньої є танцювальний характер вправ. Він зумовлений відповідністю вправ музичному супроводу. Для досягнення узгодженості необхідно щоб характер рухів, їх темп і динамічні зміни відповідали характеру, темпу і динамічним відтінкам музики.

Висновок. Отже, на заняттях з теорії і методики викладання гімнастики художньої ми формуємо у студентів наступні компоненти педагогічної майстерності: професійну компетентність (знання педагогіки, психології, принципів, форм і методів навчання і виховання), особисті якості (науковий світогляд, високу моральність, широкий кругозір та ерудицію, духовну культуру, емоційну стійкість, витримку, наполегливість), педагогічну техніку (комплекс умінь та навичок, що дають змогу досягнути оптимальних результатів у навчанні та вихованні), педагогічну творчість (уміння по-новому ефективно

застосовувати в освітньому процесі різні комбінації форм і методів педагогічного впливу), гуманістичну спрямованість (утвердження духовних цінностей), педагогічні здібності (це особливі якості особистості вчителя, що зумовлюють успішність педагогічної діяльності).

Література

1. Калінська О.П. Сутність та структура педагогічної майстерності викладача вищого навчального закладу. *«Молодий вчений»*, 10 (37), 2016. С. 240–244.
2. Ковальчук В. І. Сутність та структура педагогічної майстерності вчителя. *Вища освіта України*, 27, 2011. С. 210–223.
3. Маліновська Н. В. Детермінація розвитку індивідуальної свідомості : (аналітичний огляд психолого-педагогічних поглядів Софії Русової) / *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. : наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. Рівне* : РДГУ, 2006. Вип. 33. С. 116–120.
4. Рацул А. Б. Педагогіка: опорний конспект : навчальний посібник. Кіровоград : Поліграфічно-видавничий центр «Імекс-ЛТД», 2005. 348 с.
5. Шевченко О.В., Мельнік А.О. Основи гімнастики художньої: Навчально-методичний посібник. [видання 2-е, перероблене і доповнене]. Кропивницький: ФОП Пескова М., 2022. 95 с.
6. Язловецька О.В., Шевченко О.В. Педагогіка фізичного виховання та спортивної діяльності Навчальний посібник. Харків: Мачулін 2018. 404 с.